

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา
โรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ

A Developing of Strengthen Guidelines for Primary Students of Private
Schools, Chaiyaphum Province

เกษสุดา พุทธะลา¹, วิรัตน์ พงษ์ศิริ²

Ketsuda Phutthala¹, Wirat Phongsiri²

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2561

Email : ketsuda250907@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา 2)ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา 3)พัฒนาแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1)ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด 2)ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า สภาพปัจจุบันแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3)ผลการพัฒนา 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Graduate Student. Master of Education (Educational Administration). Mahasarakham University, Thailand.

² อาจารย์ประจำ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² Lecturers in Faculty of Informatics. Mahasarakham University, Thailand.

* ได้รับบทความ: 9 พฤษภาคม 2562; แก้ไขบทความ: 10 มิถุนายน 2562; ตอบรับการตีพิมพ์: 25 มิถุนายน 2562

Received: May 9, 2019; Revised: June 10, 2019; Accepted: June 25, 2019

42 แนวทาง (1)การใช้และดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม 17 แนวทาง (2)การทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม 18 แนวทาง และ (3)ด้านการเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่นในการใช้ประโยชน์ส่วนรวม 7 แนวทาง 4)ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : 1. แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ 2. นักเรียนประถมศึกษา 3. โรงเรียนเอกชน

ABSTRACT

The Objectives of the research article were to 1) study the indicators of components of primary student's public mind, 2) study the current state and desirable state of primary student's strengthen public mind, 3) develop strengthen guidelines for primary student's public mind in private school Chaiyaphum province. The study were divided into 3 phases, the first phase was to study indicators of components of the student's public mind, the second phases was to study the current state and desirable state of primary student's strengthen public mind in private school Chaiyaphum province, the third phases was to develop strengthen guidelines of primary student's public mind in private school Chaiyaphum province. Descriptive statistics used in this study were average, mainly percentage, standard deviation and modified priority needs index.

The result of this study were found: 1)The indicators of components of the student's public mind consisted of 3 components 15 indicators. 2) The result of current state of primary student's public mind in private school Chaiyaphum province overall was at moderate level sorting average. 3)The result of developed strengthen guidelines of primary student's public mind in private school Chaiyaphum province including 3 components, 15 indicators, and 42 guidelines; 1) use and keep public things aspect 17 guidelines, 2) officiate for public benefit aspect 18 guidelines, 3) respect for self and others' rights in public useful aspect 7 guidelines. 4) The suitability and possibility assessment of strengthen guidelines of primary student's public mind in private school, Chaiyaphum province were found the both assessment overall at high levels.

Keywords : 1. Public Mind Strengthen Guidelines 2. School Student 3. Primary Private

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในบริบททางเศรษฐกิจของสังคมไทยที่เกิดขึ้น โดยต่อเนื่อง ในปัจจุบันได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เป็นยุคของสังคมเมือง ยุคของการแข่งขันทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบ ทั้งในระดับประเทศ ระดับสังคมส่วนย่อย และระดับปัจเจกบุคคล ก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ของคนในสังคมไทย อาทิการย่อหย่อนในศีลธรรมและจริยธรรม การขาดระเบียบวินัย การเอาไร้ด เอาเปรียบและเบียดเบียนซึ่งกันและกันรวมทั้งการเบียดเบียนและทำลายสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสาธารณสุขสมบัติเพิ่มมากขึ้น พฤติกรรมดังกล่าวล้วนแสดงถึงการขาดจิตสำนึกอันดีทั้งสิ้น ปัญหาการขาด จิตสำนึกจึงเป็นเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับทุกคนที่ต้องให้ความสำคัญทั้งในระดับโลก ระดับประเทศและระดับ บุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553 : 4) หากทุกภาคส่วนไม่สนใจปล่อยปละละเลยอาจทำให้นานาคเด็กไทย นำเป็นหัวง โดยเฉพาการมีความคิดแต่เรื่องของตนเอง มีโลกส่วนตัวสูง ให้ความสำคัญกับตัวเองมากกว่า ส่วนรวม และความเป็นจิตอาสาต่ำลงมาก (สมพงษ์ จิตระดับ, 2554 : 6) ดังจะเห็นพฤติกรรมที่สื่อถึงการ ยึดถือตนเองเป็นศูนย์กลางมองข้ามความสัมพันธ์และความเกี่ยวโยงถึงกันของธรรมชาติและสรรพสิ่งรอบตัว ทำให้เกิดการรับรู้และมีความคิดว่า สิ่งของที่เป็นของสาธารณะนั้นเป็นทรัพย์สินของภาครัฐ หรือของราชการ ที่คนทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแล หากแต่เป็นหน้าที่ของภาครัฐและ ข้าราชการพึงจักต้องดูแลรักษาให้คงสภาพอยู่ จึงพากันละเลยหรือไม่สนใจที่จะดูแลรักษาหรือช่วยกันจัดการ เพื่อทำให้ทรัพย์สินส่วนกลางคงสภาพอยู่ได้นานมากกว่าสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ทิศทางการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดชัยภูมิ ที่มุ่ง ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มี คุณธรรม นำเทคโนโลยี เป็นพลเมืองที่ดีของอาเซียน โดยเป้าหมายในข้อที่หนึ่ง คือ ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา มีความรู้ คู่คุณธรรม และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขกลยุทธ์ของการพัฒนา คือ พัฒนา คุณภาพของผู้เรียนปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ถ้าสังคมขาดจิตสำนึกแล้ว มองเห็นแต่ผลประโยชน์ของตนเอง ไม่สนใจ ไม่ให้ความร่วมมือกับสังคม เมื่อ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะเกิดปัญหาการเอาเปรียบผู้อื่น การคอร์รัปชัน การทุจริต การคดโกง การทำลาย สาธารณะสมบัติต่าง ๆ ทั้งนี้ จึงควรมีการปลูกฝังตั้งแต่ยังวัยเด็กให้เด็กเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และการมีส่วน ร่วมกับสังคม โดยที่เริ่มจากครอบครัว ครู และเพื่อนในวัยเดียวกัน หากบุคคลเหล่านี้ได้ถ่ายทอดความมี จิตสำนึกที่ดี มีจิตสำนึกรักษาสธารณะสมบัติให้แก่เด็กอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้เด็กซึมซับคุณลักษณะที่ดี ติดตัวไป (พรพรหม พรระพวก, 2550 : 2)

จากที่กล่าวมา การพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีจิตสำนึกเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยกล่อมเกลาคิดใจ นักเรียน ให้รู้จักนึกถึงผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ลดความเห็นแก่ตัว เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัว และทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนที่มีความคลุกคลีกับนักเรียนในระดับ ประถมศึกษาอย่างใกล้ชิด จึงมีความสนใจที่จะพัฒนานักเรียน โดยใช้แนวทางเสริมสร้างจิตสำนึกของ นักเรียน ซึ่งแนวทางนี้ จะช่วยเสริมสร้างนักเรียน ให้เป็นผู้ที่รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และมีความเสียสละ ซึ่งเด็ก ในช่วงวัยนี้ เป็นช่วงวัยที่เหมาะสมที่จะได้รับการพัฒนา และเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงงาม เพื่อการเจริญ เติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ

2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ

2.3 เพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ สำหรับผู้บริหาร ผู้สนใจ และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางเพื่อพัฒนา นักเรียนด้านจิตสาธารณะของนักเรียนต่อไป

3.2 ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ สำหรับผู้บริหาร ผู้สนใจ และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา แนวทาง หรือพัฒนานักเรียน ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนต่อไป

3.3 ได้แนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ สำหรับผู้บริหาร ผู้สนใจ และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำไปใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 148 คน จาก 10 โรงเรียนสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากรายชื่อโรงเรียนตามจำนวน 10 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1)แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง 0.336 – 0.782 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.895 (2)แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง 0.314 – 0.693 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.856

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1)ผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน ต้นแบบ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา จำนวน 9 คนจากโรงเรียน

ต้นแบบ 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง เสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ

5. ผลการวิจัย

5.1 องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การใช้และดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 การทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม 7 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่นในการใช้ประโยชน์ส่วนรวม 3 ตัวชี้วัด ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวม พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

5.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.3 ผลการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด 42 แนวทาง มีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 การใช้และดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม (1)ดูแลรักษาความสะอาดบ้าน และบริเวณบ้าน ให้สะอาด เรียบร้อย ได้แก่ สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับหน้าที่ของนักเรียนต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน จิตสาธารณะ และการแสดงออกด้านจิตสาธารณะในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ให้ความรู้แก่นักเรียนจัดตั้งโครงการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ต่อครอบครัว โรงเรียน และชุมชน (2)ดูแลรักษาห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้สะอาด เรียบร้อย ได้แก่ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียน เกี่ยวกับสิ่งของและสถานที่ในห้องเรียนและในบริเวณโรงเรียนที่เป็นส่วนรวม วิธีการใช้งาน และวิธีการดูแลรักษา (3)มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสถานที่สาธารณะในชุมชนเสมอเมื่อมีโอกาส ได้แก่ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียน เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และการดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้และสถานที่สาธารณะในชุมชน จำแนกตามสถานที่ เช่น สวนสาธารณะ ศาสนสถาน โรงพยาบาล ร้านอาหาร สถานที่ราชการต่างๆ (4)ใช้งานสิ่งของส่วนรวมอย่างระมัดระวังไม่ให้เกิดชำรุดเสียหาย ได้แก่ ใช้งานสิ่งของเครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ที่เป็นของส่วนรวมด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดความชำรุดเสียหาย ใช้งานสิ่งของเครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ที่เป็นของส่วนรวมอย่างประหยัด และรู้คุณค่าหากนักเรียนทำให้สิ่งของ เครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ที่เป็นของส่วนรวมชำรุดเสียหาย ควรแจ้งครูประจำชั้นหรือครูผู้ดูแลเพื่อหาทางแก้ไขทันที (5)ดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวมให้อยู่ในสภาพที่เดิมและอยู่ในสภาพเดิม ได้แก่ เน้นย้ำให้นักเรียนทุกคนทราบและถือปฏิบัติว่า สิ่งของส่วนรวมที่นำไปใช้ให้นำกลับไปเก็บที่เดิมและให้อยู่สภาพเดิมที่พร้อมใช้งานมอบหมายให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลสิ่งของส่วนรวมให้อยู่ในสภาพที่เดิม และอยู่ในสภาพเดิม

5.3.2 การทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม (1)มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อส่วนรวม ได้แก่ สร้างจิตสำนึกรับผิดชอบแก่นักเรียน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความสำคัญ

และจำเป็นของความรับผิดชอบ ยกตัวอย่างกรณีที่คนขาดความรับผิดชอบแล้วก่อให้เกิดผลเสียเป็นอย่างไร และความจำเป็นของความรับผิดชอบที่นักเรียนต้องยึดถือและปฏิบัติตามมอบหมายให้นักเรียนฝึกความรับผิดชอบ โดยให้รับผิดชอบความสะอาดในบริเวณห้องเรียน โรงเรียน ตามที่เหมาะสม (2)มีความมุ่งมั่น อดทน และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ได้แก่ ปลูกฝังให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำสิ่งต่างๆ โดยฝึกการตั้งเป้าหมายแก่ตนเองในการทำสิ่งที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (3)เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ได้แก่ อบรมให้นักเรียนรู้จักความเสียสละ คุณค่าของความเสียสละ คุณค่าของการทำใดๆ เพื่อผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน สิ่งที่นักเรียนได้รับกลับมาจากการทำเพื่อผู้อื่น คือ ความสุขจากการให้ และความภาคภูมิใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเมินค่าไม่ได้ฝึกให้นักเรียนรู้จักสละความสุขส่วนตน (4)ปฏิบัติตามกฎระเบียบของบ้าน โรงเรียน ชุมชน และสังคม ได้แก่ สนทนาสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับกฎระเบียบของบ้านที่นักเรียนทราบ ที่บ้านของนักเรียนมีกฎระเบียบอะไรบ้าง และร่วมกันอภิปรายว่า ทำไมที่บ้านถึงต้องมีกฎระเบียบเช่นนั้น (5)เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม สม่่าเสมอ ได้แก่ นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม และนักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม สม่่าเสมอ (6)ปฏิบัติหน้าที่เพื่อแก้ไขปัญหาหรือทำประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้น (7)ปฏิบัติหน้าที่ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ ได้แก่ รู้กาลเทศะในการปฏิบัติตน การแต่งกาย และแสดงกิริยาท่าทาง การพูด อย่างสุภาพ เหมาะสมและถูกกาลเทศะปฏิบัติหน้าที่ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ

5.3.3 ด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นในการใช้ประโยชน์ส่วนรวม (1)ตระหนักถึงสิทธิของตนเองและผู้อื่นในการใช้ประโยชน์จากสถานที่หรือสิ่งของส่วนรวมได้แก่ ตระหนักถึงสิทธิของตนเอง ในการใช้สิ่งของหรือสถานที่ส่วนรวม และตระหนักว่า ผู้อื่นก็มีสิทธิเช่นเดียวกันกับตนเอง (2)เคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ประโยชน์จากสถานที่หรือสิ่งของส่วนรวมได้แก่รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ประโยชน์จากสถานที่หรือสิ่งของส่วนรวม (3)ไม่เห็นแก่ตัวและรู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ประโยชน์สิ่งของหรือสถานที่ส่วนรวมอย่างเป็นธรรม

5.4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1.1 การใช้และดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ ดูแลรักษาความสะอาดบ้าน และบริเวณบ้านให้สะอาดเรียบร้อย ดูแลรักษาห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้สะอาดเรียบร้อย มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสถานที่สาธารณะในชุมชนเสมอเมื่อมีโอกาส ใช้งานสิ่งของส่วนรวมอย่างระมัดระวังไม่ให้ชำรุดเสียหายและดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวมให้อยู่ในสถานที่เดิมและอยู่ในสภาพเดิมจากองค์

ประกอบและตัวชี้วัดแสดงให้เห็นว่า การพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะด้านการใช้และดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม เริ่มจากบ้านและครอบครัวซึ่งเป็นสิ่งที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด และเชื่อมโยงมาที่ห้องเรียน โรงเรียนชุมชน และสังคม ตามลำดับ สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ศิริสุข นาคะเสนีย์, ชูลี ปัญจะผลินกุล และ ศศิวิมล โมอ่อน (2557 : ข) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พบว่า ปัจจัยภายในด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม และปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากครอบครัว มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากที่สุด

6.1.2 การทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด สรุปได้ว่า มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม ทำหน้าที่อย่างมุ่งมั่น อดทน และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเสียสละจนสำเร็จ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเสริมสร้างให้เกิดขึ้นได้จะต้องอาศัยการสร้างตระหนักรู้ และการอบรมบ่มนิสัย สอดคล้องกับการศึกษาของ ไพโรจน์ อักษรเสื่อ (2559 : 103-104) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะเชิงพุทธบูรณาการ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากองแก้ว เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า หลักการแนวคิดในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของคนไม่ว่าจะเป็นในสถานศึกษา หรือสังคม จะต้องเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรม การปฏิบัติให้เห็น

6.1.3 การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นในการใช้ประโยชน์ส่วนรวม ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด สรุปได้ว่า ตระหนักถึงสิทธิของตนเองและผู้อื่นในการใช้ประโยชน์จากสถานที่หรือสิ่งของส่วนรวมเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ประโยชน์จากสถานที่หรือสิ่งของส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัวและรู้จักแบ่งปันแสดงให้เห็นว่า นักเรียนควรได้รับการพัฒนาด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับ สมปอง ช่วยพรม (2559 : 133) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มี 4 องค์ประกอบ และมีการเคารพสิทธิ เป็นองค์ประกอบที่รวมอยู่ด้วย

6.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ พบว่าสภาพปัจจุบันการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพปัจจุบันมีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน อยู่ในระดับปานกลาง แสดงถึงการขาดความชัดเจนในการพัฒนานักเรียนด้านการมีจิตสาธารณะและผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์เป็นเครื่องแสดงถึงความต้องการได้รับการพัฒนาด้านการเสริมสร้างจิตสาธารณะในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพิมล รักษามิตร (2558 : 84) ได้ศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 2 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการใช้ของลงมาคือ ด้านการเคารพสิทธิ และด้านการถือเป็นหน้าที่ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

6.3 ผลการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด 42 แนวทาง มีรายละเอียดดังนี้

6.3.1 การใช้และดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวมประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด 17 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ 1)ดูแลรักษาความสะอาดบ้าน และบริเวณบ้านให้สะอาด เรียบร้อย 2)ดูแลรักษาห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้สะอาด เรียบร้อย 3)มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสถานที่สาธารณะในชุมชนเสมอเมื่อมีโอกาส 4)ใช้งานสิ่งของส่วนรวมอย่างระมัดระวังไม่ให้ชำรุดเสียหาย 5)ดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวมให้อยู่ในสถานที่เดิมและอยู่ในสภาพเดิม จากแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนด้านการใช้และดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม แสดงให้เห็นว่าการพัฒนานักเรียนด้านการใช้ควรเริ่มจากการสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ นักเรียน ให้รู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และรับผิดชอบต่อส่วนรวมในการใช้สิ่งของหรือสถานที่สาธารณะร่วมกัน เมื่อนักเรียนเกิดความตระหนักรู้ ก็จะรู้หน้าที่ของตนเองที่มีต่อส่วนรวมว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไรในการใช้สิ่งของและสถานที่สาธารณะ

6.3.2 การทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด 18 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ 1)มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม 2)มีความมุ่งมั่น อดทน และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ 3)เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 4)ปฏิบัติตามกฎระเบียบของบ้าน โรงเรียน ชุมชน และสังคม 5)เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม สม่ำเสมอ 6)ปฏิบัติหน้าที่เพื่อแก้ไขปัญหาหรือทำประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้น 7)ปฏิบัติหน้าที่ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ

6.3.3 ด้านการเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่นในการใช้ประโยชน์ส่วนรวม ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด 7 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ 1)ตระหนักถึงสิทธิของตนเองและผู้อื่นในการใช้ประโยชน์จากสถานที่หรือสิ่งของส่วนรวม 2)เคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ประโยชน์จากสถานที่หรือสิ่งของส่วนรวม 3)ไม่เห็นแก่ตัวและรู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ประโยชน์สิ่งของหรือสถานที่ส่วนรวมอย่างเป็นธรรม

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของสมปอง ช่วยพรม (2559 : 141) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มี 4 องค์ประกอบได้แก่ 1)ด้านการใช้ 2)ด้านการถือเป็นหน้าที่ 3)ด้านการเคารพสิทธิ และ 4)ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมตัวชี้วัดและแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้สร้างเป็นแนวทางเริ่มจากการเรียนรู้ สร้างความตระหนัก วิเคราะห์สภาพความเป็นจริง และกระตุ้นให้นักเรียนได้ร่วมรับรู้และพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญและมอบหมายเป็นนโยบาย เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างทั่วถึงทุกระดับในโรงเรียน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและให้การส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน โดยมอบหมายนโยบายอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผลการพัฒนาและการส่งเสริมให้เกิดการต่อยอดการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนร่วมกับองค์กร สมาคม หรือกลุ่มบุคคลในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่มีการรณรงค์ส่งเสริมด้านการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและเป็นการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

7.2.2 ควรนำแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนไปศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ แดงเสริมศิริ. (2552). จิตสำนึกสาธารณะและตัวแบบสร้างจิตสำนึกสาธารณะระดับเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. 2(2). 23 – 33.
- เกษญา หนูรุ่ง. (2551). ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร : วี พรินท์ (1991).
- พรพรหม พรรคพวก. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพโรจน์ อักษรเสื่อ. (2559). รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะเชิงพุทธบูรณาการ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. วารสารธรรมทัศน์. 16(2). 103-116.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2546). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ การศึกษาระยะยาว. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริ แคนสา. (2551). การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนคอนสวรรค์. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศิริพิมล รักษามิตร. (2558). การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 2 “งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น”. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

ศิริสุข นาคะเสนีย์ ชูลี ปัญจะผลินกุล และศศิวิมล โมอ่อน. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

สมปอง ช่วยพรม. (2559). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 5(2). 133-146.

สมพงษ์ จิตระดับ. (2554). ทิศทางพัฒนาเด็กพันธุ์อาร์รองรับตลาดอาเซียน 58. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2561. จาก <http://www2.manager.co.th>

9. คำขอบคุณ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ วิรัตน์ พงษ์ศิริ อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ประธานกรรมการสอบผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และกำลังใจที่ดีจากครอบครัว คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาตลอดจนบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัยมาจนทุกวันนี้